

Gammaldags tittägg

Ägg är påskens symbol och den har djupa rötter i vår folksjäl. Ägget är en urkraft. Ägget är symbolen för allt liv och skydd mot det onda. Ägget påminner också om påskens budskap om uppståndelsen.

Riktigt när sockerägg började tillverkas i Europa vet vi inte. Men det kan fastslås att det bör ha skett i slutet av 1800-talet. Särskilt i Tyskland, men också i England, har man gjort dessa ägg. I Sverige dök de upp kring sekelskiftet och mer eller mindre försvann efter andra världskriget. Tittägg har inte varit vanliga i alla delar av Sverige och har alltid varit en exklusivitet.

Tittäggens insida dekorerades med bilder eller föremål. Dessa kunde vara symboler med religiös anknytning som t.ex. korset och lammet, men i dag utsmyckas äggen med mer profant innehåll såsom kycklingar, ägg, påskharar och andra symboler som förknippas med påsken.

Upprinnelsen till att min hustru Kerstin och jag sedan några år intresserar oss för just tittägg är delvis en tillfällighet men också att vi minns så väl hur mycket vi som små tyckte om dem - inte minst att knapra på! Dessutom har vi så roligt då vi sitter i vårt kök och gör dem tillsammans. Det är en härlig sysselsättning och ger utlopp för vår längtan att få skapa något med händerna. Likaså värmer det oss varje gång vi ser glädjen hos dem, som i våra ägg känner igen sin barndoms tittägg. Det uppmuntrar oss i vårt skapande.

Påskan 1994 befann vi oss i Sonoma County strax norr om San Francisco. Jag ville ge min tvillingsyster, som bor i trakten, ett tittägg. Jag hade fått för mig att man kunde köpa dem i USA. Jag förhörde mig därför i den lilla staden där vi bodde. ”Jo då, nog fanns de att köpa, men inte i vår butik - men hör hos...” På den vägen var det. Alla sade sig känna till äggen, men ingen hade något ägg att sälja.

Tills...

På påskdagen promenerar Kerstin och jag på landsbygden och hade vid det laget givit upp hoppet att hitta ett tittägg av kristyr. Då ser vi, till vår oförställda förvåning, en skylt vid vägen till en bondgård på vilken det stod ”Panoramic Eggs”.

Resten är historia.

Sporrad av min längtan av att äga ett tittägg blev jag nyfiken på hur man tillverkar dem. Bondmoran som sålde ett ägg till oss - det sista hon hade - var dock mycket trögbedd om receptet. Det kan man ju förstå! Men så mycket lät hon oss förstå att det behövdes socker, äggvita, matlagningsfärg och citronsyra. Allt i lagom blandning! Jag skrev ur minnet ned vad hon sagt och glömde sedan bort det hela.

Något år senare, 1995, då vi flyttat till Sverige, råkade jag finna mina anteckningar och blev intresserad av att försöka göra ett tittägg efter de anvisningar jag året innan uppsnappat. Men ack så jag misslyckades! Det blev pankaka av allt samman. Efter 6 månaders idoga försök hade jag dock kommit på tekniken. Nu kunde vi göra tittägg. Kanske hade någon annan än jag sökt finna gammeldags tittägg? Inför påsken 1996 tog Kerstin och jag mod till oss och gick på darriga ben till Nordiska Museet och hörde om de ville sälja våra ägg. De ville de!

Sedan dess har vi ställt ut och sålt våra ägg på flera marknader, butiker och museer, bl.a. på Hamburgisches Museum für Völkerkunde våren 1998. 1997 gjorde TV1 och TV2 några jinglar om våra ägg. Dessa visas nu varje påsk som "pausfåglar" mellan TV-programmen. I år gläder vi oss speciellt åt att svenska postverket låtit göra ett frimärke av ett av våra ägg!

Peter Hammarström

Stockholm den 31 januari 1999